ನ್ಯಾಯದ ಹೆಜ್ಜೆ ನಿಧಾನ, ಆದರೆ...

ನಾಲ್ಕನೇ ಆಯಾಮ

ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ

ಇದು ಕಾಕತಾಳೀಯ ಇರಲಾರದು. ಲೋಕಾಯುಕ್ತರು ಗಣಿ ಅಕ್ರಮ ಕುರಿತ ತಮ್ಮ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಆದೇಶದವರೆಗೆ ಅಮಾನತು ಮಾಡಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ. ನ್ಯಾಯದೇವತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಕಾನೂನಿನ ಕೈಗಳು ತುಂಬ ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಮಾತೂ ಇದೆ. ಕಾಯ್ದೆ ಭಂಗ ಮಾಡಿದವರು ಅದರ ಕುಣಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೋಕಾಯುಕ್ತರ ವರದಿ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಆದೇಶ ಸಾಬೀತು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈಗಲೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ವಧಾ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ದುಡುಕಿನ ಮಾತು ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಲೋಕಾಯುಕ್ತರ ವರದಿ ಈಗಾಗಲೇ ರಾಜಕೀಯ ಹಂಗಾಮವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ವರದಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳೂ ಇನ್ನೇನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎಸ್.ಎಚ್.ಕಪಾಡಿಯಾ ನೇತೃತ್ವದ ಅರಣ್ಯ ಪೀಠ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ 10,868 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜತೆಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ವರದಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಗೆ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದೆ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಏನು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ತಿಳಿಸಿ ಎಂದೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದೇಶ ಮಾಡಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ದತ್ತವಾಗಿರುವ 'ಬದುಕುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ' 21ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದದ ಅಡಿ!

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜನರ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಿದವರು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೋಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬೆಳವಣಕಿ ಗ್ರಾಮದ ಎಸ್.ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ. ಹಿರೇಮಠರಿಗೆ ಈಗ 66 ವರ್ಷ. ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗ ಇದ್ದಂತೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದಣಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪು ಬಂದ ಶುಕ್ರವಾರ ಅವರು ಇಡೀ ದಿನ ವಕೀಲರ ಜತೆಗೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಒಂದು ಜೀಪು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊಸಪೇಟೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಹೊಸಪೇಟೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ದಾಟಿ 1 ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿದ್ದೆ. ಹೊಸಪೇಟೆಯಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತ ಅವರು ನನ್ನ ಜತೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರ ಗಂಟಲು ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಶುಕ್ರವಾರದಿಂದ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಹಿರೇಮಠರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದು ತಾಯಿಯ ತವರು ಊರು ವಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ. ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವಿ ಪಡೆದುದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬಿ.ವಿ.ಬಿ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ 1968 ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಂ.ಎಸ್ ಮತ್ತು ಎಂ.ಬಿ.ಎ. ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಷಿಕಾಗೊದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಇದೆ ಎಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ವಾಪಸಾದರು. ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ಬಳಿಯ ಮೆಡ್ಲೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜ ಪರಿವರ್ತನ ಸಮುದಾಯ ಕಟ್ಟಿದರು. ಈ ಸಮುದಾಯದ ವತಿಯಿಂದಲೇ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿರೇಮಠರು ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಅನಾಹುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಉಪನ್ಯಾಸಕ. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೇಗೆ ಒಂದು ರಣಾಂಗಣದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿರೇಮಠರು ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರು. ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸಾರಿ ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಕಂದು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಬರೀ ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕಂದು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಕೃಷಿ ಹಾಳಾಯಿತು. ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಕೆಂಪು ದೂಳು ಕುಳಿತು ಅದು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ತೊರೆಗಳು, ಝರಿಗಳು ಮಣ್ಣುಮಯವಾದುವು. ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಗಣಿಧಣಿಗಳ ಆರ್ಭಟ, ಅಬ್ಬರ ಎಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಆಡಳಿತ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು.

ಗಣಿ ಮಾಲೀಕರ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಹಿರೇಮಠರ ಶಕ್ತಿ ಏನೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ತೋಳ್ಬಲ, ಹಣ ಬಲ ಯಾವುದೂ ಹಿರೇಮಠರಿಗೆ ಆಗಲೀ, ಹಿರೇಮಠರು ನಡೆಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗೇ ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ಆಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಕೊಡುವ ಹಣದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಜಾಯಮಾನವೂ ಹಿರೇಮಠರದು ಅಲ್ಲ. ಏನಿದ್ದರೂ ಎಂಥ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧವೂ ಒಂದು ಸಾತ್ವಿಕ ಶಕ್ತಿ, ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆದು ನಿಲ್ಲಬಹುದು ಎಂದು ನಂಬಿದವರು ಅವರು. ಅವರು ಬಳ್ಳಾರಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಸಂಡೂರುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಭಾರಿ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಎಂದರೆ 500 ಜನರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು! ಅದೇ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟ! ಆದರೆ, ಇಂಥ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಗಣಿ ಮಾಲೀಕರನ್ನು ಮಣಿಸಲು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತಲೇ ಪ್ರಶಾಂತ ಭೂಷಣ್ ಅವರನ್ನು ವಕೀಲರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಏರಿದರು. ಹಿರೇಮಠರ ಈ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅವರದೇ ಕೆಲವು ಹಿಂದಿನ ಹೋರಾಟಗಳ ಜತೆಗೆ ಭತ್ತೀಸಗಡದ ಬಸ್ತಾರ್ ನಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಬಸ್ತಿಗಳ ನಾಶ ಕುರಿತು ರಾಜಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ಡು ಎಂಬ ಕಲೆಕ್ಟರ್‌ವೊಬ್ಬರು ಈಚೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಜಯ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಇತ್ತು.

ಷಿಕಾಗೊದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್ ಮಾಡುವಾಗ ಹಿರೇಮಠರು ಆಪರೇಷನಲ್ ರೀಸರ್ಚ್ ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಈಗ ಅದೇ ಅವರ ನೆರವಿಗೆ ಬಂತು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಹಿರೇಮಠರು ಗಣಿ ಮಾಲೀಕರ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಡ್ಡು ಹೊಡೆದು ನಿಂತರು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹರಿದು ಬರತೊಡಗಿತು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮ ಆಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ

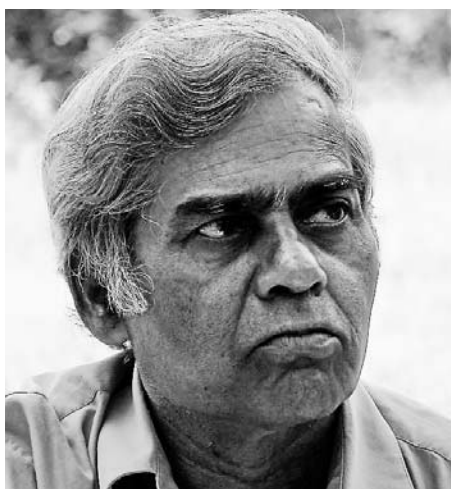

ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ದುರ್ಬಳಕೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಅವರು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಏರಿದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಜೆಪಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಬಿಜೆಪಿ ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಿ ಮಾಲೀಕರು ಪ್ರಬಲರಾಗುವುದಕ್ಕೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. 'ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಹಿಟ್ಲರ್ ಮಾದರಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ ಅದು' ಎಂದು ಹಿರೇಮಠರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಮಗಡ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಇಟ್ಟರೆ ಜೀವಂತ ವಾಪಸು ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಭಯದ ವಾತಾವರಣದ ನಡುವೆಯೂ ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರು ಯಾವ ಪೊಲೀಸ್ ಬೆಂಗಾವಲು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನಾಹುತ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಹಿರೇಮಠರ ಅರ್ಜಿ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಅರಣ್ಯ ಪೀಠ ಕೇಂದ್ರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಗಡಿ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ನಂತರ 22 ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದು ಈಗ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಮಾನತು ಮಾಡಿರುವುದು ಕಳೆದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳು. ಆದರೆ, ಈ ದಾರಿ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡುವಷ್ಟೇ ದುರ್ಗಮವಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ಪಕ್ಕದ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅವರು ಕೊಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನ್ಯಾಯದ ಕಬಂಧಬಾಹುಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು 'ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸ' ಎಂದು ಯಾವಾಗ ತಿಳಿಯಿತೋ ಆಗ ಭಾನುವಾರವೂ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಾಜರು ಪಡಿಸಿದರು! ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿದರು!

ಹಿರೇಮಠರು ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟ ಈಗ ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಲೋಕಾಯುಕ್ತರ ವರದಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಯಾರು ಯಾರು ಅಧಿಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದು ಏನೇ ಕಸರತ್ತು ಮಾಡಿದರೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಣಾಮ. ಆದರೆ, ಕಳೆದ ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆದ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಭಾರಿ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಉತ್ತರ ಸಿಗಬೇಕಿದೆ. ಯಾರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಗೆದು ತಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕಸ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅವರೇ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನೂ ಹೊರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಕೆಲಸ. ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ನ್ಯಾಯ ಕೂಡ ಅದೇ. ಅದನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಅರಣ್ಯ ಪೀಠ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ವರದಿಯ ಕಾನೂನು ಪರಿಣಾಮಗಳು ಏನಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಜನರು ಸಿನಿಕತನ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ತಿಹಾರ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಒಂದು ಸಾರಿ ಅವರು ನೋಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರು ಈಗ ಲೋಕಾಯುಕ್ತರು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯ ಕೇಳಲಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕಾಯುಕ್ತರ ವರದಿಯನ್ನು ತಾರ್ಕಿಕ ಕೊನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಿಸಲು ವರದಿಯನ್ನು ಸಿಬಿಐಗೆ ಅಥವಾ ವಿಶೇಷ ತನಿಖಾ ದಳಕ್ಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು; ಈ ತನಿಖೆ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆ ನೇರವಾಗಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಇರಬೇಕು ಎಂದೂ ಅವರು ಕೋರಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಆಡಳಿತ ತರುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಹಿರೇಮಠರು ಈಗ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವುದೂ ಅದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು.

ಷಿಕಾಗೊದಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗಲೇ ಮೇವಿಸ್ (ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಶ್ಯಾಮಲಾ) ಎಂಬ ತರುಣಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಮದುವೆಯಾಗಿರುವ ಹಿರೇಮಠರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಊರು ಊರು ಅಲೆಯುವ, ಹೊತ್ತು ಗೊತ್ತು ಒಂದೂ ತಿಳಿಯದ ಗಂಡನ ಜತೆಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಕ್ಕಳ ಜತೆಗೇ ಇರುವುದು ಲೇಸು ಎಂದು ಶ್ಯಾಮಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಜತೆಗೇ ಇದ್ದಾರೆ! ಹಿರೇಮಠರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಮೆರಿಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮೂವರು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಜತೆಗೆ ಇದ್ದು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬರುವಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿರೇಮಠ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭಾವಿತ ಸಜ್ಜನ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಂಗ್ರೀ, ಹೀಂಗ್ರೀ ಎಂದು 'ರೀ' ಹಚ್ಚಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎಂದರೆ ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಹಿರೇಮಠರು ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬೆದರಿಕೆ ಕರೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಬೆಂಗಾವಲೂ ಇಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನ, ಸಾತ್ವಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ಬಲ ಅದು. ಎಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ, ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಹಿರೇಮಠರ ಹೋರಾಟ ತುಂಬುವ ನೈತಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಅಗಾಧವಾದುದು. ■

ಹರೀಶ್‌ಗೆ 'ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ' ಬೆಳಕು

ವ್ಯಕ್ತಿ

1995ನೇ ಇಸವಿ. ಬಸ್ಸೇ ತಲುಪದ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಯುವಕನೊಬ್ಬನ ಸವಾರಿ ನಡೆಯಿತು. ಪದೇಪದೇ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯತ್ಯಯವಾಗುವ ಆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಾಲೂ ಆಗುವ ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕ ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಯುವಕನ ಕೈಲಿ ಇದ್ದದ್ದು ಖರಗ್‌ಪುರದ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ' ಕೊಟ್ಟ ಬಿ.ಟೆಕ್ ಪದವಿ. 'ಎನರ್ಜಿ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್' ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಲು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಂತ ಆ ಯುವಕ ಈಗ 'ಅವರು' ಎಂದು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಯಶೋಕಿರೀಟಕ್ಕೆ 'ರೇಮನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಗರಿಯ ಸಿಂಗಾರ. ಕನ್ನಡನಾಡು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡಬೇಕಾದ ಈ ಸಾಧಕನ ಹೆಸರು ಹರೀಶ್ ಹಂದೆ.

ಹರೀಶ್ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬೌರಿಂಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ; 1967, ಮಾರ್ಚ್ 1ರಂದು. ಅಮ್ಮನ ತಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಾಯುಪಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಹೆರಿಗೆ ಆದದ್ದು ಇಲ್ಲಿ. ಆದರೆ, ಅಪ್ಪ ಎಚ್.ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಹಂದೆ ನೆಹರೂ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಉಕ್ಕಿನ ಕಂಪೆನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಒರಿಸ್ಸಾದ ರೂರ್ಕೆಲಾದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಹರೀಶ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಓದಬೇಕಾಯಿತು. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅವರ ಮೂಲ ಆಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಐರೋಡಿ. ಅ